

Nunanut Allanut Tunngasutigut Naalakkersuinikkut Ingerlatsineq Pillugu Nassuiaat 2024-2025

(Nunanut allanut, Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

(Nunanut allanut, Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Naalakkersuisut Nunanut Allanut Tunngasutigut Naalakkersuinikkut Ingerlatsineq Pillugu Nassuiaataat 2024-2025, Naalakkersuisut nunanut allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlataanni siunissamilu Kalaallit Nunaanni nunanut allanut, sillimaniarnermut illersornissamullu naalakkersuinikkut ineriartornermut tunngasunik suliaannik killiffissiuineruvoq. Nunanut Allanut Tunngasutigut Naalakkersuinikkut Ingerlatsineq Pillugu Nassuiaat ukiunut ullorsiuteqarfiusunut marlunnut, Kalaallit Nunaannut nunanilu tamanut pisoqarfiusimaqisumut imaqarpoq.

Naalakkersuisut Nunanut Allanut Tunngasutigut Naalakkersuinikkut Ingerlatsineq Pillugu Nassuiaat 2023-milli isumalluutinik patsiseqartumik Nunanut Allanut tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup oqartussaaffiani taamaallaat imaqarnera erseqqissaatigissavara. Ukiuni siusinnerusuni nunanut allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaatit naalakkersuisoqarfinnit tamanit nassuiaatinik imaqartarput.

Kalaallit Nunaata 2024-mi 2025-milu nunanut allanut naalakkersuinikkut suliaani tamakkiisuni takussutissiami nunani tamalaani annertoorujussuarmik uukkatarinninneq uatsinnut sammisoq avaqqunneqarsinnaangilaq. Amerikamiut præsidentiata Kalaallit Nunaannut tunngasunik oqaatigisai nunatsinnik oqaluttuarisaanermilu qanittumik ilitsinnik ataatsimooqatigiinnitsinnik annertuumik aallussinermik pilersitsipput. Præsidentip qinigaaffimmini siullermi oqaaserisai pissutigalugit nunatsinnik soqutiginninnermik takutitseqqinnissaa piareersimaffigaarput. Soqutiginninnerulli oqaasertalerneqarnera piareersimaffigisimanngilarput.

Pissutsit Naalakkersuisut nunanut allanut kiffartuussivianni immikkut ittumik suliaqarnissamik pissutissaqalersitsipput, taakkulu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianik Naalakkersuisoqarfinnillu allanik qanimut suleqateqarlutik Kalaallit Nunaata inissisimaneranik soqutigisaanillu nunarsuarmut sinniiniarlutik attaveqarniarlutillu ulappussimapput. Suliatigut annertuumik tatineqarnerup suli annertusiartornissaa ilimagineqarpoq. *Pineqartilluta ilaassaagut* anguniagarput qulakkiissagutsigu, nunanut allanut immikkoortumut nukissanik amerlanerusunik atugassanngortitsisoqarnissaa pisariaqarpoq.

2025-mi Naalackersuisut Amerikami naalackersuinikkut suliaqartunut sammisunik sulianik annertuunik isumaginnipput. Naalackersuisut kalaallit inissisimanerat avammut oqariartuutigaat, Kalaallillu Nunaat pillugu paasissutissanik piviusunik, Amerikami oqallinnermi amigaataasimasunik tunniussillutik. 2026-mi, nalunaarusiami uani ilaanngitsumi, soorunami ineriartoqqittoqarpoq. Naalackersuisuni siuliga danskit nunanut allanut ministeriat peqatigalugu Amerikamiut vicepræsidentiannik Amerikamiullu nunanut allanut ministeriannik januaarimi 2026-mi ataatsimeeqateqarpoq. Ministerit ataatsimiinneriat suleqatigiissitamik atorfilittanik qaffasissunik inuttaqartumik aaqqissuussineranik inerreqarpoq. Suliaq tamanna inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangiisumik pingaaruteqarpoq, taamaammallu eqqissillutik suliaqarnissaannik periarfissinneqassallutik.

Nunanit allanit annertusiartortumik uukkatarineqarnerup kinguneranik Naalackersuisut ukiuni qaangiuttuni marlunni suleqatigisanik iligisanillu arlalissuarnit, Kalaallit Nunatsinnik tapersiinnissamik suleqatigiikkumanermillu kissaateqartunik tikeraartoqarpoq. Angalanerit tikeraartullu Kalaallit Nunaata nunani tamani attaveqarneranut ersarissuuneratalu nukittorsarnissaanut pingaaruteqarput. NATO-mi iligisatta sakkutooqarnikkut najuunnerat taamatut aamma immikkut ittumik annertuvoq, nunatsinnilu sakkutuut ersarissuunerannik ineriartorneq nutaajuvoq inuiaqatigiinnilu amerlasuunut unammillernartuulluni. Akerlianik NATO-mi iligisatta najuunnerisa Kalaallit Nunaat piffissami Kalaallit Nunaata Killeqarfii innarlerneqannginnissaanik namminerlu aalajangiisinnaanermut pisinnaatitaaneranik apeqqusiinermi kisimiinnginneranik ersersitsivoq.

Nunarsuarmi pissutsit allanngoriartornerat Issittumut nalunngisatsinnut sunniuteqarpoq. Issittumi nunarsuup immikkoortuata eqqissinartuullunilu aalaakkaasunissaanik kissaateqarnermi, nunanut allanut, sillimaniarnermi illersornissamilu pisut unammilligassallu nutaat passunnissaat ilikkartussaavarput. Nunani tamani ineriartornerup nunarsuarmi piffinni allani saqitsaannerit sillimaniarnikkullu naalackersuinikkut pissutsit Issittumut sunniuteqartarnerat takutippaat. Ukrainemi sorsuunneq Europami sillimaniarnermi naalackersuisuunikkut pissutsinik allanngorfiuvoq, kingunerilu Kalaallit Nunaanni Issittumilu malugineqarsinnaapput, naak sorsuunneq Europami nunani pigaluartoq. Assinganik nunarsuarmioqatigiinnerujartornerup Kangiani Qiterlermi piffinnilu allani saqitsaannerit nunarsuarmi pilersuinerup aqqutaanut annertuumik sunniuteqarnerat malitsigaa, allaat Kalaallit Nunatsinni ulluinnarni inuuneq aamma sunnerneqarluni.

2024-mi 2025-milu Naalackersuisut sillimaniarnermut illersornissamullu naalackersuinikkut immikkoortumut nukissanut aningaasaliipput. Naalackersuisut danskit illersornissamat isumaqatigiissutaannut akuunerat 2024-mi 2025-milu illersornissamat isumaqatigiissutit ataani Kalaallit Nunaannut Issittumullu pissutsinut tunngasuni isumaqatigiissutit immikkoortuinik arlalinnik kinguneqarpoq. Suliniutini Illersornissaqarfiup Kalaallit Nunaanni suliaminik isumaginninnerani amerlasuunik nutaanik aningaasaliinerit ilaapput, suliniutinilu naammassinnissinnaassutsit nutarternerisa, alapernaarsuinerup nukittorsarneranik, nunaqavissut akuutinneqarnerunerannik nunatsinnilu innuttaasunut

iluaqtsiinerunissamik aallussisoqarpoq. Suliniut immikkut erseqqissarneqartariaqartoq tassaavoq Issittumi Tunngaviusumik Ilinniartitaaneq, tassani kalaallit inuusuttut Kalaallit Nunatta illersorneqarnerani upalungaarsimanermilu soqutiginninneq annertoq takutippaat.

Naalackersuisut nunanut allanut naalackersuinikkut akuuffiat pingaarutilik alla tassaavoq Issittumi Siunnersuisooqatigiinni sulineq. Kalaallit Nunaat, Savalimmiut Danmarkilu maajimi 2025-mi Issittumi Siunnersuisooqatigiinni siulittaasoqarnermik ukiuni marlunni atuuttussamik tigusipput. Issittumi Siunnersuisooqatigiinni sulinerup qanilaarnerulernissaa issittumilu innuttaasunik akuutitsinerunissaa, siunissamilu inunnut nunarsuup immikkoortuani najugaqartunut nalitunerulernissaa siunnerfiuvoq. Kunngearfiup siulittaasuutitaqarnerani Issittumi Siunnersuisooqatigiinni atorfilittani qaffasissumi kalaallit nuimasutut aallartitaat siulittaasuunermik isumaginnippoq, taamaalillunilu atorfilittatigoortumik Issittumi Siunnersuisooqatigiit aaqqissuussatut ingerlalluakkatut atuunneranik qulakkeerinninnermi suliaq pingaarutilik isumagisaralugu. Oqaluttuarisaanermi siullermeertumik kalaaleq atorfilittaq aallartitatut toqqagaavoq.

Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni nukittorsarneranut atatillugu EU, Naalagaaffiit Peqatigiit Nunanilu Avannarlerni Siunnersuisooqatigiit Kalaallit Nunaata soqtigisaminik isumaginninnerani nunat tamat akornanni oqaloqatigiittarfiupput pingaarutillit. Naalagaaffiit Peqatigiinni nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii siuarsarlugit, silap pissusaata illersorneqarneranik suliniuteqarneq nunarsuarmilu piujuartitsisumik ineriartornissamik siuarsaanermut niperput atorparput. Aamma Naalagaaffiit Peqatigiinni Kalaallit Nunaata nunatatigut imartakkullu killeqarfiinik akuersinissamik pingaarnertut suliaqarneq qulakkeersinnaavarput. Tamanna Naalackersuisut imaani oqartussaaneermik immikkoortumi suliaannut ilaavoq, tassani Kalaallit Nunaat Danmarkilu suleqatigiillutik immap naqqata annertuup oqartussaaffiginissaa suleqatigiissutigaat.

Kalaallit Nunaat immikkoortuni Kalaallit Nunaannut EU-mullu illuatungeriilluni iluaqutaasinnaasunut peqatigiinnermik nukittorsaanissamik annertusaanissamillu suli kissaateqarpoq. Tamatumani ilaatigut immikkoortuni soorlu aatsitassarsiornermi, nukissiani ataavartuni, ilinniartitaanermi, digitalinnngorsaanermi, nalunaarasuartaatitigut attaveqarnermi takornariartitsinermilu immikkoortut ilaapput. EU-p missingersuusiorfia maanna ingerlasoq 2027-p naanerani naassaaq, taamaammallu Europa-Kommissioni siusinnerusukkut Kalaallit Nunaannik suleqatigiinnermi aningaasaliissutit marloriaatinnngortinneqarnerannik siunnerfeqartumik siunnersuumminnik saqqummiussipput. Naalackersuisut isumaqatiginninniarnert qanimut malinnaaffigaat, immikkoortullu suut EU-mik suleqatigiinnermi pingaarnertutinnegarnissaasa suussusersineqarneri ingerlaavartumik sulissutigalugit. Tamanna oqaluttuarisaanermi EU-mik suleqatigiinnitsinnik ikinnguteqarnitsinnillu malunnaatilimmik naqissusiivoq.

Nukissanik amigaateqarneq pissutigalugu, Kalaallillu Nunaata Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisooqatigiivini peqataanerata nalilersorneqarnerata malitsigisaanik, Naalackersuisut 2024-mi aaliangerput Danmarkip Savalimmiullu 2026-mi Nunani

Avannarlerni Ministerit Siunnersuisooqatigiivini siulittaasuutitaqarnermik pilersaarusiorderani peqataanatilluunniit suleqataassanngitsut. Helsingforsimi isumaqatigiissutip nutarterneqarnerani sulinermi Naalakkersuisut suli suleqataapput, taannalu Kalaallit Nunaata nipaata nunani avannarlerni suleqatitta akornanni akuerineqarneranut naligiimmillu peqarneranut sinaakkutinik eqqortunik qulakkeerinneqataassaaq. Nutarterinerup inerneru Kalaallit Nunaata siunnersuisooqatigiinni siunissami qanoq inissisimanissaanik Naalakkersuisut kissaateqarnerannut pingaaruteqassaaq.

Nunanut allanut naalakkersuinikkut nassuiaat 2024-2025 ukiunut qaangiuttunut marlunnut killiffissiuinerinnaanngilaq, taannali pilersaarusiordermi sakkussaavoq, Kalaallillu Nunaata nunanut allanut naalakkersuinikkut soqutigisaanik periarfissaanillu paasinninnissamut pingaarutilittut toqqammavissaalluni. Nunarsuarmi pisariusumi sukkasuumillu allanngoriartortumi qanoq ingerlatsinitsinnik nassuiaat takutitsisuuvoq. Taamattarlu nassuiaat iligisatigut qanoq ataqatigiinnermik pingaarnersiunitsinnik ungasissumillu sammititanik anguniakkatsinnik takorluukkatsinnillu suleqatiginninnissamik piunassuseqartumik suliaqarnitsinnik, namminerlu nunatsinni inuiaqatigiittullu siunissatsinnik nammineerluta oqartussaassuseqarnitsinnik uteriisernitsinnik takutitsisuuvoq.

Naalakkersuisut nunanut allanut, sillimaniarnermut illersornissamullu naalakkersuinikkut periusissiaat maanna atuuttoq 2024-mi suliarineqarpoq. Piffissami massakutulli uukkatarineqannginnitta, taamaalillunilu nunanut allanut naalakkersuinikkut taamak annertutigisumik suliaqannginnerup nalaani. Inatsisartut taamaalillutik Naalakkersuisut periusissiamik ullumikkut piviusumut misigisatsinnut nalimmassaallutik suliamik aallartitsinissaat ilimagisinnaavaat.

Naak tamat ullumikkut januaarimi tatineqarnitsitulli annertutigisumik misiginngikkaluartut, piviuvoq inooqatigiiffigisarput allanngorpoq. Imarpik akimorlugu attaveqaatitsigut tatineqarpugut, tamannalu naalakkersuinikkut, pilersaarusiorderikkut allaffissornikkullu nunarsuarmi kissaatigisatsinni inissisimanermik attassiinarnissamik sulisinnaanitsinnik pisariaqartitsiffiuvoq.

Issittumi ilitsinnilu uukkatarineqarneq misigisarput attaveqaatinik kissaatigisatsinnik pilersitsinissamik nukittorsaanissamillu aamma periarfissiivoq. Siunissami periarfissanut iliuusissatsinnut erseqqissumik pilersaaruteqarlutalu isumalluutinik pisariaqartinneqartunik immikkoortitsissaagut.

Nunarsuarmi allanngoriartortumi iligisanik suleqatinillu qulakkeerinninnissaq pingaarutilittut suliassaavoq, tamanna nunani killerni aalaakkaasuunermik nukittussuseqarnermillu kinguneqassaaq. Kalaallit Nunaata nipa Kalaallit Nunaannut kiisalu Amerikami avannarlerni Europamilu ilitsinnut ataqatigiissutsimut aatsaat taama pingaaruteqartigaaq. Kalaallit Nunaata akuunissaanut piffissanngorpoq. Kalaallillu Nunaata nipa nunarsuup qanoq ittuup kinguaassatsinnut tunniunissaanut maanna pingaaruteqarpoq.

Taama oqaaseqarlunga Naalackersuisut Nunanut Allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaataat 2024-2025 Inatsisartunut kajumittumik oqaluuserisassanngortippara.